

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KRUS/bcdKolSk-J/22
Názov predmetu	kolokviálna skúška z ruského jazyka a literatúry v odbornej komunikácii
Počet kreditov	10

Podmienky na absolvovanie predmetu

splnenie všetkých študijných povinností vyplývajúcich zo študijného plánu

Priebežné hodnotenie

splnenie všetkých študijných povinností vyplývajúcich zo študijného plánu

Záverečné hodnotenie

splnenie všetkých študijných povinností vyplývajúcich zo študijného plánu

Stručná osnova predmetu

OKRUHY OTÁZOK KU ŠTÁTNEJ SKÚŠKE

Ruský jazyk

1. Predmet morfológie. Morfológia ako jazykovedná disciplína o slovných druhoch, ich gramatických kategóriách a tvaroch.
2. Podstatné meno, všeobecná charakteristika, gramatické kategórie.
3. Základné typy skloňovania podstatných mien. Nepravidelné skloňovanie podstatných mien, nesklonné podstatné mená.
4. Prídavné meno, definícia, gramatické kategórie. Klasifikácia prídavných mien.
5. Krátke a plné tvary prídavných mien, stupňovanie prídavných mien.
6. Číslovky. Klasifikácia a skloňovanie čísloviek.
7. Zámená. Rozdelenie zámen podľa významu.
8. Skloňovanie čísloviek.
9. Častice. Ich funkcia a rozdelenie podľa významu.
10. Sloveso. Definícia a klasifikácia sloves. Infinitív. Zvratné slovesá.
11. Slovesný vid, tvorenie nedokonavého vidu. Obojvidové a jednovidové slovesá.
12. Časovanie sloves. Produktívne a neproduktívne slovesné triedy a skupiny.
13. Prechodník. Tvorenie prechodníkov.
14. Príčastie. Klasifikácia a tvorenie príčastí.
15. Príslovka, definícia, klasifikácia, tvorenie a stupňovanie prísloviek.
16. Spojky, definícia. Prirad'ovacie a podrad'ovacie spojky.
17. Citoslovčia. Definícia a klasifikácia.
18. Viacvýznamovosť slova (Lexikálna polysémia). Spôsoby prenosu významov slova.
19. Lexikálna homonymia. Vznik homoným. Vzťah medzi lexikálnou homonymiou a polysémiou. Použitie homoným v reči.
20. Lexikálna antonymia. Antonymia a polysémia. Kontextové antonymá. Použitie antoným v reči.
21. Lexikálna synonymia. Druhy synoným. Synonymia a polysémia. Kontextové synonymá. Použitie

synoným v reči.

22. Paronymia. Vzťahy medzi paronymiou a homonymiou, synonymiou a antonymiou. Použitie paroným v reči.

23. Formovanie ruskej lexiky. Pôvodná ruská lexika. Prevzaté slová zo slovanských a neslovanských jazykov. Kalkovanie.

24. Procesy archaizácie a neologizácie ruskej lexiky. Zastarané slová. Historizmy. Archaizmy a ich druhy. Neologizmy a ich druhy.

25. Frazeológia. Základné príznaky frazeologizmov. Klasifikácia frazeologizmov.

26. Lexikografia. Typy slovníkov.

27. Syntagma. Druhy syntagiem.

28. Veta ako základná syntaktická jednotka. Klasifikácia viet. Rozvitá a nerozvitá veta. Úplná a neúplná veta.

29. Veta z hľadiska modálnosti, cieľa prehovoru a intonácie. Oznamovacie, rozkazovacie a opytovacie vety.

Priama a nepriama otázka. Rečnícke otázky.

30. Súvetie. Druhy súvetí.

31. Druhy podrad'ovacích súvetí.

32. Hlavné členy dvojčlennej vety, spôsoby ich vyjadrenia. Vedľajšie vetné členy.

33. Druhy prísudku. Jednoduchý a zložený slovesný prísudok, zložený menný prísudok.

34. Druhy jednočlenných viet.

35. Sloveso byť a vyjadrenie existencie/neexistencie v ruštine.

36. Vyjadrenie časových vzťahov v ruštine.

37. Vyjadrenie priestorových a určovacích vzťahov v ruštine.

38. Vyjadrenie príčinnno-dôsledkových vzťahov v ruštine.

39. Vyjadrenie podmienky a prípustky v ruštine.

40. Vyjadrenie predmetu a účelu v ruštine.

41. Predmet a úlohy fonetiky a fonológie ruštiny, ich základné jednotky.

42. Stavba rečového ústrojenstva. Ruská artikulačná báza.

43. Klasifikácia vokalickeho systému ruštiny.

44. Klasifikácia konsonantického systému ruštiny.

45. Vokalicá alternácia v prúde reči. Redukcia samohlások v ruštine. Akomodácia.

46. Pozičné a kombinačné zmeny spoluhlások.

47. Prízvuk a jeho druhy. Charakteristika ruského prízvuku. Rytmické typy slov v ruštine.

48. Intonácia a jej základné funkcie. Intonačné konštrukcie v ruštine.

Ruská literatúra

1. Ruská literatúra 18. storočia. Periodizácia. Reformy Petra I. a ich význam pre rozvoj ruskej kultúry, najmä literatúry. Duchovná literatúra, vzťah Petra I. k cirkvi.

2. Klasicizmus ako literárny smer. Všeobecné črty klasicizmu a zvláštnosti ruského klasicizmu. A. D. Kantemir a V. K. Trediakovskij.

3. Literárna činnosť M. V. Lomonosova a ideovo-umelecký obsah jeho ód. Reforma veršového systému. Teória troch štýlov a jej význam.

4. Literárna činnosť D. I. Fonvizina. Realistické tendencie komédií „Brigadier“ a „Maznáčik“. Satirické časopisy a ich význam pre rozvoj ruskej literatúry.

5. Poetická tvár G. R. Deržavina. Deržavin ako básnik obdobia Kataríny II. Ódy Deržavina. Umelecké prostriedky Deržavina.

6. Preromantizmus/sentimentalizmus v Rusku (obdobie, charakteristika, hlavní autori a diela). N. M. Karamzin. „Listy ruského cestovateľa“. „Úbohá Líza“. „Dejiny ruského štátu“. Miesto Karamzina v dejinách ruského jazyka. Charakteristika sentimentálnej prózy v tvorbe A. N. Radiščeva. „Cestovanie z Peterburgu do Moskvy“.

7. Ruský romantizmus – charakteristika umeleckého smeru, jeho prepojenie s európskou literatúrou.

8. Autori tzv. reflexívneho romantizmu – predstavitelia, charakteristika ich tvorby, diela.

9. Ruský aktivistický (revolučný) romantizmus – predstavitelia, charakteristika ich tvorby, diela.
10. A. S. Puškin – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
11. M. J. Lermontov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
12. Tzv. naturálna škola – charakteristika umeleckého smeru, typickí hrdinovia, základní autori a ich diela.
13. V. G. Belinskij – význam, nasledovníci, základné state a ich vplyv na ruskú literatúru.
14. Kritický realizmus – charakteristika umeleckého smeru, jeho prepojenie s európskou literatúrou.
15. N. V. Gogol' – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
16. S. Turgenev – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
17. N. A. Nekrasov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
18. F. M. Dostojevskij – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
19. I. A. Gončarov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
20. A. N. Ostrovskij – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
21. Ruský symbolizmus – charakteristika umeleckého smeru, jeho prepojenie s európskou literatúrou, počiatky v ruskom prostredí.
22. A. P. Čechov – život a dielo, význam pre ruskú literatúru.
23. Hlavní predstavitelia ruskej literatúry prelomu 19. a 20. storočia – V. Briusov, A. Belyj, L. Andrejev, M. Gorkij.
24. Hlavné historické udalosti 19. storočia a ich vplyv na ruskú literatúru, ich ohlas v literárnom dianí.
25. Význam spolkov a časopisov v ruskej literatúre 19. – 20. storočia – tituly, ich význam, autori s nimi spojení.
26. Spoločenské zoskupenia – myšlienkové zameranie a ich vplyv na literárny proces v priebehu 19. storočia (dekabristi, zapadníci, slovanofilovia, počvennici, narodníci).
27. Ruská literatúra na začiatku 20. storočia – pluralizmus smerov a metód, rôznorodosť ideového smerovania, literárne manifesty a literárne zoskupenia, vplyv spoločenskej krízy po rusko-japonskej vojne na literárny život; reakcia literatúry na 1. svetovú vojnu.
28. Vývoj ruskej literatúry v období 1917 – 1934: špecifika literárneho vývoja, rozštiepenie ruskej literatúry na „domácu“ a „mimo Rusko“, hlavné literárne smery, najvýznamnejší autori a diela.
29. Ruská literatúra 30. – 40. rokov 20. storočia – charakteristika kultúrneho prostredia, oficiálna ideológia a rola literatúry v „novej“ spoločnosti, cenzúra a represívne zásahy do literárneho diania, významní spisovatelia a ich diela.
30. 2. svetová vojna a jej obraz v ruskej literatúre – najvýznamnejšie literárne diela s vojnovou tematikou v 40. a v prvej polovici 50. rokov 20. storočia.
31. Ruská literatúra druhej polovice 50. rokov až do konca 60. rokov 20. storočia – doba „odmäku“, význam literatúry pre zmenu spoločenskej klímy; základná orientácia literárnej tvorby, nová generácia spisovateľov – významní predstavitelia, témy, diela.
32. Ruská literatúra v období 70. – 80. rokov 20. storočia – ekologické a mravné témy, prepojenie literatúry a piesňovej tvorby, prehodnocovanie spoločenských hodnôt, represívne zásahy štátnej moci do literárneho diania; významní autori a ich diela.
33. Tzv. perestrojka a jej význam pre ruský politický a spoločenský život, dopad na kultúrnu sféru a odraz v literatúre („černucha“).

Odporúčaná literatúra

Ruský jazyk:

ODINCOVA, I. V.: Zvuki. Ritmika. Intonacija. Učebnoje posobiye. Moskva: Flinta, 2011. ISBN 978-5-98349-383-2.

ROZENTAL', D. E. – GOLUB, I. B. – TELENKOVA, M. A.: Sovremennyyj russkyj jazyk. Moskva: Ajris Press, 2003. 443 s. ISBN 5-8112-0279-2.

ADAMEC, P. a kol.: Morfológia ruštiny I. Brno: Masarykova univerzita, 2001. 166 s. ISBN 80-210-1454-7.

ĐUROVIČ, L.: Paradigmatika spisovnej ruštiny, Bratislava, SNP 1964.

GUZI, L.: Morfológia ruského jazyka. Prešov: FF UPJŠ v Prešove, 2012. 283 s. ISBN 978-80-555-0710-1.

ROZENTAL', D. E. – GOLUB, I. B. – TELENKOVA, M. A.: *Sovremennyy russkiy jazyk*. Moskva: Ajris Press, 2003. 443 s. ISBN 5-8112-0279-2.

SOKOLOVA, J. a kol.: *Morfologija sovremennogo russkogo jazyka*. Nitra: Garmond, 2005. 309 s. ISBN 80-85587-12-2.

GVOZDARJOV, J. A.: *Leksikologija i frazeologija*. Moskva: MarT, 2009. ISBN 978-5-241-00870-1.

ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A.: *Lexikológia slovenčiny. Učebné texty a cvičenia*. Bratislava: UK, 2001. 254 s. SBN 978-80-8127-030-7 Dostupné na internete: http://stella.uniba.sk/texty/OOAB_lexikologia.pdf

SOKOLOVA, J. a kol.: *Leksika sovremennogo russkogo jazyka. Teoretický i praktický kurs*. Nitra: FF UKF, 2003. 282 s. ISBN 80-8050-600-0.

KRJUČKOVA, L. S.: *Russkij jazyk kak inostrannyj. Sintaksis prostogo i složnogo predloženiya*. Moskva: Vlados, 2004. ISBN 5-691-01266-5.

ROZENTAL', D. E.: *Posobiye po russkomu jazyku s upražnenijami*. Moskva: Mir i obrazovaniye, 2004. 415 s. ISBN 5-329-00232-X.

SIDOROVA, M. J.: *Sovremennyy russkij jazyk. Sintaksis. Sbornik upražnenij*. Moskva: MGU, 2001.

Ruská literatúra:

ARCHANGEL'SKAJA, A. V.: *Russkaja literatura XI – XVII vv.* Moskva: Izd.-vo Moskovskogo universiteta, 2003, 216 s. ISBN 5-211-06128-4, 216 c.

BAJEVSKIJ, V. S.: *Istorija russkoj literatury XX veka*. Moskva: Jazyki slavianskoj kul'tury, 2003, 445 s. ISBN 5-94457-119-5

BRUKNER, J. – FILIP, J.: *Poetický slovník*. Praha: Mladá fronta, 1997, 365 s. ISBN 80-204-0650-6

Drevnerusskaja literatura. Literaturno-chudožestvennoje izdaniye. Moskva: Drofa, 2010, 414 s. ISBN 978-5-358-03667-3

GASSOWSKI, J.: *Dejiny a kultúra starších Slovanov*. Bratislava: Obzor, 1989, 224 s.

GUZI, Ľ.: *Formovanie Ruska (Rossii) ako mnohonárodnostného štátu – jeho zahraničná politika, zabezpečenie štátnej bezpečnosti, spoločnosť. Východiská pre historicko-kulturologickú analýzu v ruskom jazyku*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2009, 560 s. ISBN 978-80-8068-973-5

HRALA, M.: *Ruská moderní literatura 1890-2000*. Praha: Karolinum, 2007, 767 s. ISBN 978-80-246-1201-0

Istorija Rossiji. V dvuch tomach. Tom 2. S načala XIX v. do načala XX veka. Moskva: Astrel', 2006, 864 s. ISBN 5-17-019956-2

Istorija russkoj literatury v četyrioch tomach. 1. Drevnerusskaja literatura. Literatura 18 veka. (Lichačov. D. S., Makogonenko, G. P.). Leningrad: Nauka, 1980, 812 s.

KOPANIČÁK, J.: *Istorija drevnerusskoj literatury*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1993, 288 s. ISBN 80-223-0648-7

KOVAČIČOVÁ, O.: *Čítanka zo staršej ruskej literatúry*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1983, 165 s.

Krátky slovník ruských spisovatel'ov. 100 hesiel z ruskej literatúry 11. – 20. storočia. Bratislava: Univerzita Komenského, 2003, 254 s. ISBN 80-223-1807-8

KUSKOV, V. V.: *Istorija drevnerusskoj literatury*. Leningrad: Prosveščeniye, 1987, 286 s.

KUSKOV, V. V.: *Istorija drevnerusskoj literatury*. Moskva: Vysšaja škola, 2002, 335 s. ISBN 5-06-004219-7

LEJDERMAN, N. – LIPOVECKIJ, M.: *Sovremennaja russkaja literatura: 1950-1990 gg. V 2 t.* Moskva: Akademija, 2003, 412 s. ISBN 5-7695-1453-1

LICHAČOV, D. S.: *Poetika drevnerusskoj literatury*. Leningrad: Nauka, 1967, 372 s.

Panoráma ruskej literatury. Boskovice: Albert, 1995, 413 s. ISBN 80-85834-04-9

Slovar literaturovedčeskich terminov. (Timofejev-Turajev). Moskva: Prosveščeniye, 1985, 207 s.

Slovník novější literární teorie. Praha: Academia, 2012, 699 s. ISBN 978-80-200-2048-2

Slovník ruskej literatúry 11. – 20. storočia. Bratislava: VEDA – Ústav svetovej literatúry SAV – Filozofická fakulta Univerzity Komenského, 2007, 584 s. ISBN 978-80-224-0967-4

Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatel'ů. Praha: Libri, 2001, 680 s. ISBN 80-7277-068-3

ŽILKA, T.: *Poetologický slovník*. Bratislava: Tatran, 1987, 435 s.

Linkov, V. J.: Istorija rusckoj literatury XIX veka v idejach. Moskva 2002.
Pospíšil, I.: Pátrání po nové identitě. Rusistické a vztahové reflexe. Brno 2008.
Ruská moderní literatura 1890–2000. Edited by Milan Hrala. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007.
PAROLEK, R., Honzík, J.: Ruská klasická literatura : [1789–1917]. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1977.
Krátký slovník ruských spisovatel'ov. Bratislava 2003.
Slovník ruských, ukrajinských a běloruských spisovatelů. Praha 2001.
Golubkov, M. M.: Russkaja literatura XX veka. Posle raskola. Moskva 2002.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, ruský

Poznámky

- časová záťaž študenta: 300 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 0 hodín
samoštúdium: 300 hodín